

Rheoli dolydd blodeuog ar gyfer gwenyn bwm

Gall dolydd gynnig ardaloedd pori hanfodol ar gyfer gwenyn bwm, felly mae angen eu rheoli'n ofalus er mwyn darparu gwledd o flodau gwyllt.

Pam y dylid rheoli dolydd blodau gwyllt ar gyfer gwenyn bwm?

Mae dolydd sy'n gyfoethog mewn blodau gwyllt yn darparu ffynhonnell hanfodol o fwyd i wenyn bwm trwy'r haf, ar yr amod y gall y planhigion flodeuo. Felly mae amseru pori, y math o dda byw a lefelau stocio yn pennu safon hyn yn oed y dolydd mwyaf cyfoethog eu rhywogaethau ar gyfer gwenyn bwm.

Mae glaswelltir blodeuog yn arbennig o bwysig ar gyfer ein gwenyn bwm mwyaf prin sydd â thafodau hir ac sydd wrth eu boddau gyda dyfnder llawer o blanhigion glaswelltir. Mae cadw ein dolydd blodeuog sy'n weddill yn hanfodol felly i helpu gwenyn bwm, yn arbennig mewn ardaloedd sy'n cynnal rhywogaethau prin. Yn anffodus, er y byddai glaswelltir arfer bod yn gyffredin, mae'r rhan fwyaf wedi diflannu yn ystod y degawdau diwethaf gyda newidiadau mewn arferion amaethyddol. Mae dychwelyd i reolaeth lai dwys a mwy traddodiadol o ddolydd yn well ar gyfer gwenyn bwm gan ei fod yn cynnal llawer gwell amrywiaeth o flodau.

Mae manteision i ffermwyr a rheolwyr tir hefyd, nid dim ond arbedion ariannol posibl. Trwy ddarparu adnoddau ychwanegol ar

gyfer gwenyn bwm gallwch gynyddu pwysau cnydau tra'n lleihau'r gwariant ar gemegion amaethyddol. Mae llawer o fanteision yn hyn i'ch tir a bydd yn helpu i gadw bioamrywiaeth i'r cenhedloedd i ddod.

Rheoli dolydd

Nod rheoli dól sydd eisoes yn flodeuog yn gyffredinol yw cynnal y weithdrefn draddodiadol. Fodd bynnag, lle bo gan laswelltir y potensial o fod o fwy o werth i wenyn bwm, gellir dilyn sawl trywydd.

– Rhoi'r gorau i bori yn yr haf

Gall pori yn ystod yr haf leihau ansawdd y cynefin ar gyfer gwenyn bwm yn fawr gan fod da byw yn pori blodau'n ddedholus, hyd yn oed gyda lefelau isel o dda byw. Os yw'n bosibl, rhodwch y gorau i bori ar ôl canol mis Mai hyd ganol mis Gorffennaf ac yna ailgyflwynwch y da byw i bori'r tyfiant yn yr hydref.

– Pori ysgafn yn yr haf gyda gwartheg

Os oes angen i chi bori safle yn ystod yr haf, mae'n well gwneud hynny gyda gwartheg gan y gall hyd yn oed un ddafad gael gwared ar lawer o flodau mewn dolydd, gan leihau'r gwerth ar gyfer gwenyn bwm yn fawr. Mae'n well gan ddefaid bori ar dyfiant iau, mwy melys, lle bo gwartheg yn llai detholus. Gall

Ffeithiau allweddol

 Cynnal a chadw
Torri a phori'n flynyddol

 Addas ar gyfer
Glaswelltir parhaol

 Cynaliadwyedd
Opsion tymor hir

 Sgôr gwenyn bwm
♥♥♥♥♥

pori ysgafn adael i blanhigion flodeuo a chreu hadau o hyd.

– **Pori cylchdro** Os oes angen i chi bori yn ystod yr haf mae'n well symud da byw o gae i gae mewn cylchdro er mwyn galluogi gwahanol gaeau i flodeuo a chynhyrchu had ar wahanol adegau drwy'r haf. Gallwch ystyried ffensys dros dro fel dull arall. Mae'r mesurau hyn yn rhoi ffynhonnell parhaol o fwyd i wenyn bwm.

– **Lefel pori** Fel gydag unrhyw ddull o reoli glaswelltir, mae'n bwysig pori i'r lefel gywir. Gall peidio â phori digon arwain at ddatblygu glaswelltir tal heb lawer o flodau i'r gwenyn bwm. Yn ogystal mae'n gallu gadael i brysgoed ymwithio i'r glaswelltir. Gall pori gormod arwain at or-droedio'r tir, cyfoethogi maethol wedi lleoli a niwed i strwythur y gwair. Mae pob un o'r rhain yn newyddion drwg i ffermwyr a gwenyn bwm.

Rheolaeth sensitif o ddolydd er mwyn helpu i warchod gwenyn bwm

<i>Rheolaeth</i>	<i>Pryd</i>	<i>Pam</i>
Amseru pori'n ofalus: osgoi pori yn yr haf neu bori caeau ar gylchdro yn ystod misoedd yr haf (gweler isod).		Gall pori yn ystod yr haf ddileu gwerth i wenyn bwm gan fod da byw yn pori blodau'n ddeholus, hyd yn oed gyda lefelau isel o stocio. Gall pori yn ystod yr haf atal llawer o flodau gwyllt rhag cynhyrchu had hefyd, fydd yn lleihau nifer y blodau sydd ar gael i wenyn bwm yn yr hafau i ddod.
Pori gyda gwartheg neu ddefaid yn yr hydref a'r gwanwyn.	Hydref a gwanwyn	Mae pori da byw yn helpu i ddarparu amodau da i hadau dyfu trwy gadw lefelau gwair yn isel, cael gwared ar hen weiriach crin a chreu llecynnau moel o dir.
Peidio â defnyddio gwrrtaith cemegol.		Bydd y defnydd o wrtaith cemegol yn annog tyfiant gwair a chwyn cryf, gan atal blodau'r maes.
Dim ond rhoi haen ysgafn o dail fferm wedi pydru'n dda a dim ond fel rhan o drefn rheoli draddodiadol.		Gall defnyddio lefelau uchel o dail fferm neu ddefnyddio tail ffres weithredu fel gwrrtaith cemegol ac achosi problemau gyda chwyn.
Llyfnu neu rolio cyn canol mis Mawrth.		Gall ymgyrchoedd yn y gwanwyn a'r haf ddinistrio nythod gwenyn bwm ac adar sy'n nythu ar y ddaear.
Dim ond ychwanegu calch er mwyn cynnal lefel pH o 5-6.5 os yw'n rhan o reolaeth draddodiadol.		Bydd cynnal lefel pH niwtral yn darparu'r amodau gorau ar gyfer amrywiaeth o blanhigion sy'n fuddiol i wenyn bwm.

Darparu cynefinoedd nythu i wenyn bwm

Er mai cynefinoedd blodeuog sydd bwysicaf i wenyn bwm, mae angen ardaloedd nythu arnynt hefyd. Er enghraifft, gall ardaloedd o wair hir, twmpathog ar hyd ymyl cae ddarparu ardaloedd cysgodol ymhell o droedio da byw neu waith mecanyddol.

Sefydlu rheolaeth dól

Os oes gennych fynediad i beiriannau torri gwair ac mae gennych gaeau eraill lle y gallwch gadw eich da byw yn ystod yr haf, gallech ystyried sefydlu rhyw fath o reolaeth dól. Gall gadael i blanhigion dyfu yn ystod yr haf cyn torri'r gwair roi cynefin gwych i wenyn bwm.

Gwella glaswelltir

Weithiau gall fod yn ddigon i weithredu rheolaeth dda er mwyn cynyddu'r amrywiaeth o flodau sy'n cynnal eich glaswelltir. Fodd bynnag, os nad oes ffynhonnell o hadau gerllaw, efallai bydd angen i chi gyflwyno rhywogaeth megis meillion, ffacbys a'r bengaled.

Ariannu

Mae'n bosibl bod ffynonellau ariannu i gefnogi'r math hwn o reolaeth glaswelltir ar gael o dan gynlluniau amaeth-amgylchedd neu trwy brosiectau lleol. Os yw eich tir yn gynllun amaeth-amgylchedd, trafodwch unrhyw newidiadau gyda'ch cynghorydd cytundeb.

Cysylltu â ni

 Ffôn	02380 642 060
 Ebost	advice@bumblebeeconservation.org
 Gwefan	bumblebeeconservation.org

Gyda chefnogaeth
Ymddiriedolaeth Redwing
Sefydliad Slater